

ju, in naravovarstvom? Jež vidi odgovor v strategiji za Pohorje izpred petih let, ki jo je podpisalo 16 občin, a se zdi, da ni nikoli prav zaživel: "V njej je ena od zapisanih točk ustanovitev regijskega parka. Ta cilj je torej dosežen, a park je le delček Pohorja. Če želimo dobiti skupni imenovalec za Pohorje, bo potreben regijski pristop. Ključno sedaj je, kako bo lahko upravljavec vplival na širši prostor, kjer je Natura 2000 in so druge naravne vrednote." Med pomembnejšimi občinami poleg dveh mestnih Jež omeni še Ribnico na Pohorju, ki je pomembna na ovršju Pohorja in je bila med podružnicami ustanovitve parka, a je pod sedanjim vodstvom Srečka Geča izstopila iz projekta.

Hud pritisk kapitala

Regijski park Škocjanske jame ima, kar se tiče upravljanja, lažjo nalogo, saj leži znotraj ene občine (Divača). A tudi tukaj nastaja navzkrižje interesov, je iskren Peric: "Seveda se včasih tudi zatakne. Pri gradnji nove industrijske cone v bližini parka so veliki apetiti glavnih pobudnikov, mi temu nasprotujemo, ker sta v bližini že dve taki coni. Pri zavestnem kršenju zakonskih določil in onesnaževanju okolja smo strogi in vedno znova opozarjamo kršitelje ter obveščamo inšpekcijske službe o tem. S tem gremo verjetno komu zelo na živce. Resna grožnja v okolici parka je predvsem hud pritisk kapitala po novih in novih infrastrukturnih posegih, od postavitev vetrnih elektrarn, vodnih zajetij, širitve letališča, gradnje različnih vodov, turističnih kompleksov in še bi lahko našteval. Vse to ne gre z našo zgodbo in velikokrat tudi ne z zgodbo, ki jo v svet prodaja država - Slovenija zeleni otok sredi Evrope, z ohranjenim naravo, čistimi vodami ... Na to opozarjamo javno in povemo komurkoli, ki nas vpraša za mnenje. Vsi to neradi slišijo. Večkrat začutimo pristno domačo zavist, a gremo čez to in sodelujemo s tistimi, ki s tem nimajo težav."

No, na Pohorju so interesi podobni, če ne še bolj raznoliki, zato bo najbrž prva naloga parka - usklajevanje.

zor: "Tu ni pardona"

ožnja v naravi z motorji, motornimi eda še nima naravovarstvenega nadljljena tudi na Pohorju. V škocjanskem adzorno službo, v kateri delujejo trije o prisotni na terenu v parku, pa tudi mi, tu pa so še prostovoljni naravovarnekaj čez dvajset, ki so dnevno prisojamarji, lovci ali pa preprosto ljubitelji, bolj v smislu opozarjanja, izobraževakrajnem primeru pa tudi kaznovanja, emi režimi obstaja in mi ga zgolj izvapardona. Povezujemo se s policijo in čjo katerih lahko zagotavljamo še boljavi," pojasnjuje Borut Peric.

Foto: Andrej Petelinšek

REFERENDUM O KONOPLJI

Rahljanje okov stoletne prohibicije uporabe konoplje

Na posvetovalnem referendumu 9. junija bomo izrazili mnenje tudi o tem, ali bi lahko konopljo tudi gojili in predelovali v medicinske namene in rastlino posedovali za omejeno osebno rabo

Tina Recek

Čez manj kot mesec, 9. junija, bomo imeli priložnost, da na referendumih izrazimo mnenje o treh temah: o pravici do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja, o uvedbi preferenčnega glasu in o rabi konoplje. Posvetovalni referendumi bodo potekali hkrati z volitvami v Evropski parlament. Referendumski vprašanji glede rabe konoplje se bosta glasili: Ali naj Republika Slovenija na svojem ozemlju dopusti gojenje in predelovanje konoplje v medicinske namene? in Ali naj Republika Slovenija na svojem ozemlju dopusti gojenje in posedovanje konoplje za omejeno osebno rabo?

Pripravke s konopljo predpisujejo otrokom s trdovratno epilepsijo

Uporaba konoplje v medicinske namene je v Sloveniji dovoljena že več let. Denimo, na ljubljanski pediatrični kliniki že od leta 2015 pripravke s konopljo predpisujejo otrokom s trdovratno epilepsijo. Zdravijo jih s čistim, naravnim kanabidiolom. Po njihovem mnenju je uspeh tovrstnega zdravljenja odličen. Pediatr in pediatrični nevrolog dr. David Neubauer je pojasnil, da so pred štirimi leti na podlagi izkušenj, ki so jih navajali v Izraelu, Braziliji in Ameriki, začeli zdraviti tudi s preparatom medicinske konoplje, ki je vseboval še psihoaktivno snov (THC) v razmerju 1:10 s kanabidiolom in drugimi nepsihoaktivnimi kanabinoidi. Zdravili so

otroke s hudimi oblikami cerebralne paralize/spastičnosti ter otroke z avtizmom, sočasno s hudimi vedenjskimi izbruhi, pri katerih običajna psihiatrična zdravila niso bila uspešna. Tukaj se že kažejo zelo spodbudni rezultati.

Če bo zakonodaja dopuščala, bi radi v prihodnje izvedli prave, dvojno-slepe in s placebom nadzorovane raziskave na tem področju, kar bi gotovo še podkreplilo dokaze o uspešnosti zdravljenja s konopljo v zdravstvene namene, ne samo v pediatriji, ampak tudi širše," je orisal še zelene načrte Neubauer.

"Zdravilni učinki konoplje so znani že tisočletja"

Kot dodatno zdravilo

Prav tako onkologi okoli deset let konopljne pripravke uporabljajo v sklopu paliativnega podpornega zdravljenja za blaženje simptomov napredovane bolezni, na primer za lajšanje bolečin in slabosti zaradi kemoterapije. Kot dodajo z Onkološkega inštituta Ljubljana, njihova učinkovitost ni dokazana pri zdravljenju raka in se zato ne izvaja nikjer po svetu. Preparati konoplje nikoli ne uporabljajo same, pač pa kot dodatno zdravilo, in tudi ne kot zdravila prvega

Legalizacija konoplje v Evropi

Nekaj evropskih držav je v različni meri legaliziralo tako imenovano medicinsko konopljo. Med njimi Nemčija, Nizozemska, Italija, Španija in Malta. Po besedah Tamare Lah Turnšek ima najdaljšo tradicijo Izrael, ki je zibelka sodobnih znanstvenih raziskav o medicinski konoplji. Direktiva EU sicer omejuje rekreativno uporabo, vendar države to različno upoštevajo oziroma so bolj tolerantne, na primer Nizozemska. V Nemčiji je nedavno začel veljati zakon o delni legalizaciji konoplje za osebno rabo. Poleg imajo lahko Nemci pri sebi do 25 gramov konoplje za osebno rabo. Poleg tega lahko doma gojijo do tri rastline in hranijo do 50 gramov.

Foto: Reuters

izbora. V Sloveniji se bolnikom lahko predpisuje magistralne pripravke kanabinoidov s kombinacijo THC in CBD na zeleni recept, ki ga v celoti pokrije ZZS. "Bolniki z rakom pogosto posegajo po preparatih iz konoplje izven indikacij, ki bi jih podal zdravnik, in le manjši del bolnikov se pred tem posvetuje z zdravnikom. To je lahko škodljivo in nevarno, zlasti v luči tega, da posamezniki pripravke konoplje prenašajo zelo različno in so razponi odmerkov, ki ne povzročajo neželenih učinkov, zelo ozki. Zato so izredno pomembni redno spremljanje bolnikov, ki pričnejo uporabljati pripravke konoplje, njihova ustrezna titracija in upoštevanje največjih dnevnih odmerkov. Če se pojavijo neželeni učinki, titracijo upošasnimo ali zdravljenje prekinemo," še pojasniyo ali onkološkega inštituta.

Zgolj posvet z volivkami in volivci

Kot rečeno, o teh vprašanjih se bomo izrekli na posvetovalnih referendumi. To pomeni, da gre zgolj za posvet z volivkami in volivci, preden se vlada oziroma državni zbor odloči o pristopu reševanja posameznega vprašanja. Za posebno zahtevna vprašanja je posvetovalni referendum torej sredstvo za testiranje javnega mnenja in za ugotavljanje smeri reševanja določenega vprašanja. Mnenje volivcev na posvetovalnem referendumu pa ne vlade in ne državnega zbora pravno ne zavezuje.

Za mnenje smo povprašali tudi predsednico Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo Mihaelo Lovšeta in dr. Tamaro Lah Turnšek, nekdanjo dolgoletno direktorico Nacionalnega inštituta za biologijo. Glede prvega referendumskega vprašanja Lovšetova odgovarja, da odgovor prepuščajo stroki. Medtem ko Lah Turnškova pravi: "Kot znanstvenica s področja biomedicine je moj odgovor na to vprašanje da. Kajti zdravilni učinki konoplje so znani že tisočletja, a šele v današnjem času, ko se izvijamo izpod okov stoletne prohibicije uporabe konoplje, predvsem v medicinske namene, že lahko predvsem v razvitem svetu odkrivajo celične in molekularne mehanizme, zakaj in kako delujejo različne in zanimive učinkovine iz konoplje na bolezenske procese. Zato si želim ne samo možnosti, ampak tudi finančno in strokovno podporo raziskavam medicinske konoplje tudi v Sloveniji in podporo zdravnikov za njihov prenos iz naših laboratorijev v medicinsko uporabo za dobrobit bolnikov. To je naša moralna obveznost in ne nazadnje zdravniška etika."

V boju proti zlorabi

Na drugo referendumsko vprašanje je odgovor znanstvenice zopet pritrdilen, "če je uporaba konoplje regulirana in njena kvaliteta preverjena ter prodaja dovoljena, kot si obetam od tega ukrepa. Menim, da je to daleč najbolje, kar lahko storimo v boju proti njeni zlorabi in črnemu trgu, ki ga imamo v Sloveniji sedaj - namesto pregona in zapora. Sprostitev in podpora kmetom pri gojenju specifičnih in učinkovitih sort konoplje za uporabo v medicini in raznih panogah industrije bi bila velik gospodarski doprinos."

Lovšetova pa pojasni, da se ne strinja o možnostih povečanja dostopnosti konoplje, zlasti ne med mladimi. "Skrbijo nas pozitivna stališča in odnos do rabe konoplje, tudi slab nadzor staršev, medvrstniško posnemanje in distribucija. Potrebovali bi več vlaganja v kakovostno preventivo. Ne želimo namreč razširjene rabe konoplje za psihoaktivne namene. Pozornost mora biti usmerjena predvsem v varovanje zdravja in dobrega počutja ljudi."